

פרטיכל מיושבה מספר כ"ג

של ועדון הכלכלה שהתקיימה ביום ד' כ"ה שבט תשי"א (3.1.51)

בשעה 8.00

נוכחו חברי הועדה:
 מ. ארם - היו"ר
 ס. גורן
 נ. הרפז
 צ. יהודה
 ט. לביא
 ח. לנדאו
 א. מזור
 ה. פרור
 א. פרמינגר
 א. רקנטי

מ. ז. מ. נ. י. ס.
 פ. לוביאניקר - טר החקלאות,
 א. הריס - ממסד המזרח והתעסוקה.

היו"ר מ. ארם:
 עלינו לסיים ביושבה זו את הדיונים
 בענין המלט ובענין הפרדחנות
 ולקבוע את סדר עבודתנו בסבוע הבא.

בשעתו קיבלנו כיסוד את הנחותיהם
 של חברי הועדה בהיר ופרור בענין המלט. על סמך הנחותיהם אלו יכול
 היה כל אחד מחברי הועדה למצוא נוסח להחלטה. אני מביא בפניכם את
 הנוסח שלי:

1. הועדה מציינת שהממשלה לא דאגה בעוד מועד להטיל פיקוח ממסלתי על מלט ויתר חברי הבנין ולהחזיר את הבניה בכללה, לפי הצרכים ותיאומם, וגרמה על ידי כך, אף היא, עם ראיות חימני המחזור במלט, להגברת הבהלה בשוק הבנין, לשענות וקובלנות ולהטעת טמועות וחזרות על קיטוחים והפליות.
2. עם זאת קובעת הועדה שהמחזור הניכר במלט החל רק בחודש אוגוסט ועד אז לא נחמרו טוט תלונות על קיטוחים והפליות בחלוקת המלט.
3. הועדה קובעת, על יסוד הדיונים והחשבונות שנחקבלו מ"סולל-בונה", "המטביר המרכזי" וחברת "סחר", את חלוקת המלט דלקמן, במסך שנת 1950:

סך הכל	מלט יבוא	מלט מתוצרת "סחר"	החברה המרכזית (באמצעות "סחר")
58.2	82.5	52.7	"סולל בונה"
32.3		39.3	"המטביר המרכזי"
9.0	17.5	7.4	סונים ויצוא
		0.6	

4. הועדה מציינת כי "סולל בונה" ו"המטביר המרכזי" וכן חברות הסכון הצבוריות השונות: "רסקו", מפעלי הבנין של ההתיישבות העובדת וכו' הגישו לוועדה חומר מפורט על כמות המלט שקיבלו, על היקף הבניה, מתוך פירוט

מדוקדק של הבנינים לטובתם, לפי נקודות היסוד ועל השימוש במלט. לעומת זה יש לציין שבדין וחשבון של חברת "סחר" לא נמסרו הפרטים על אופן השימוש במלט שחולק לקבלני הבנין ולעיריות במזן החדשים או גוסט-ספטמבר-אוקטובר, ולכן לא היתה לו עדה אשורה לבדוק כיצד השתמשו במלט שחולק להם.

5. על ידי "סולל בונה" נמסר לוועדה פירוט מלא של כמויות המלט אשר נמסרו על ידו למפעלי הבנין של הממשלה, הצבא, הסוכנות היהודית, אגף הסיכון, חברת סיכון צבוריות: עמידה, נוה-עובד, סיכון ההסתדרות, ולחברות צבוריות, עיריות וועדות מקומיות, מפעלי "סולל בונה", חברות פרטיות וכו'.

חלוקה זו מסתכמת באחוזים כן:

2,0	1. הממשלה
1,8	2. צבא
11,1	3. הסוכנות
21,5	4. אגף הסיכון
5,0	5. עמידה
9,2	6. נוה עובד
17,8	7. סיכון ההסתדרות
	8. עיריות ומועצות-
2,6	מקומיות
3,7	9. מוסדות לאומיים
4,4	10. קופת חולים
1,2	11. תנובה
	12. מוסדות ההסתדרות
2,0	שונים
9,5	13. חברות צבוריות
3,2	14. חברות פרטיות
4,3	15. מפעלי סולל בונה

כמות מלט זו מסתכמת ב-39.142.450 טון. נוסף על כך נמסרה על ידי "סולל-בונה" כמות של 5.634.750 טון לצרכי תעמית מוצרי מלט. על השימוש בכמות המלט מצד לקוחות אלה של "סולל בונה" צורפה והוגשה לוועדה רשימה מפורטת של המפעלים והבנינים בהם השתמשו במלט.

6. "המסביר המרכזי" צירף, אף הוא, רשימה מפורטת של חלוקת המלט אשר היה ברשותו, בנקודות ההתחברות השונות, בציון כמות הסקים ואסמכתות. הרשימות ניתנו לכל חודש. כן צורפה לסקירה רשימה על כמות המלט שהגיעה ארצה באניות: אוזיזיה, קטרה, סבא"ג וקורינוטאן, ופירוט כיצד חולקה כמות זו, בהתאם ללקוחות. צורפה לסקירה גם רשימת הלקוחות שקיבלו מלט ממחסן "המסביר המרכזי" בתל-אביב, עם פירוט כמויות המלט.

7. הועדה לא הצליחה לקבל, למרות פנייתו מאת חברת "סחר", רשימה מפורטת על חלוקת המלט בין לקוחותיה במזן החדשים או גוסט-ספטמבר-אוקטובר. סקירת "סחר" מציינת רק את הכמות הטובעת הממוצעת של טובעות סונים, ושחולקה על ידי לפי הוראות אגף הסיכון. בסקירת "סחר" ישנה רשימה מפורטת של תכניות חלוקת המלט הטובעות לעיריות ולסוכנים, מבלי שתיתחן תמונה על החלוקה למעשה ופירוט הבנינים והמפעלים שהשתמשו במלט.

ישנה מזכירה של "סחר" רשימה מפורטת של הזרותים אשר פנו אליה מבלי שתיתחן כמות המלט, אשר הוקצבה להם ועל אופן השימוש בו. הוא הדין לגבי רשימת המפעלים המאושרים ובניני חרושת. חברת "סחר" צירפה לסקירתה גם רשימת ארגוני קבלני הבנין ואיגוד הבונים בתל-אביב, חיפה ורמת-גן. ואילו מסום מה אין בסקירה זו אלא חלוקת המלט במזן טובע אחד 10/11 - 5/11 בתל-אביב, טובע אחד 14/11 - 19/11 בחיפה, וחלוקת המלט ברמת-גן, ללא סימון הזמן, בלי סום פרטים על הבניה עצמה שנעשתה או הנעשית על ידי קבלני הבנין. על כן לא יכלו חברי הועדה לעמוד ולבדוק מה נעשה בכמות מלט זו שהוקצבה ובאיזו מידה השתמשו בה.

8. הוברר לוועדה כי "סולל בונה" אשר התחייב לבצע עבודות לפי חוזים שהיו לו, ואשר קיבל את העבודה על סמך כמויות המלט שקיבל יחד מביית החרושת, לפי חלוקה מסוימת, ללא ערעור מצד יתר הגורמים, לא יכול היה לבצע את העבודות בגלל מחסור במלט.

9. כן הוברר לוועדה שאף הקבלנים הפרטיים לא יכלו לעמוד בהתחייבותיהם, בגלל המחסור במלט.

10. מחוץ כמות כללית של 108,399 טון מלט אשר חולקה כחדשים אוגוסט-ספטמבר-אוקטובר, קיבלו קבלני הבנין, לצרכי בנייה פרטית (לא בנייה סטנדרטית עממית) 11,712 טון. כמות זו אינה כוללת את כמות המלט שהוקצבה לתעשייה הפרטית, בין לפי סוג של מפעלים מאוחרים על ידי המרכז לעידוד השקעות הון ובין לפי סוג אחר. באותה תקופה קיבלה ההתייבות העובדת על כל צורותיה במאות נקודות היטוב, כמות של 9,526 טון. דוגמא זו בלבד מוכיחה כי לא ניתן כל יסוד לכל הסענות והקובלנות על קיפוח הבנייה הפרטית, והיא גם הנותנת יסוד מספיק לקבוע כי דוקא ההתייבות העובדת לכל צורותיה ועל כל זרמיה, קופחה במידה ניכרת.

ח. לנדאו: נוסח ההחלטה זמני מציע,

מאז תודת איגודם הישנה, עת נוצר מחסור במלט, נעשתה חלוקתו - אם כי לא היתה תחת פיקוח ממלכתי, וכנראה במכוון לא היתה תחת פיקוח - בצורה שהסקטור התיבותי, "סולל בונה" ו"המטביר המרכזי" קיבלו כמויות ניכרות מאד, ואילו הסקטור הפרטי קיבל כמויות זעומות.

קיפוח זה היתה הקמת מפעלי תעשייה, שיכון עממי מאורגן המחוץ למוסדות הסקטור התיבותי ובנייה פרטית, בעת לרשותו של "סולל בונה" עמדו 42,2% ולרשותו של "המטביר המרכזי" 7,2% מכל כמות המלט, קיבלה התעשייה הפרטית 1,2%, הקבלנים והבונים מהסקטור הפרטי 3,5% ומוסדות שיכון מאורגן, שיכון עממי ומוסדות צבוריים אחרים 1,8% מכמות המלט הכללית.

כאילו סטרציה בולטת ישמה ביצוע שיכון הותיקים. פרט להתקדמות הניכרת בביצוע שיכון הותיקים של חברי הסדרות העובדים הכללית המבוצע על ידי "סולל בונה", שרם הצליחו יותר הארגונים אשר במסגרת שיכון הותיקים להתקדם, ולו במידה זעומה, מפאת מחסור במלט.

מצב זה של הפליה בחלוקת המלט איפשר ל"סולל בונה" להיות גורם קבלני מבצע כמעט יחיד ביחס הבניה, באשר רק לרשותו עמדו כמויות מלט ניכרות.

ה. פרדר: הצעתי היא:

- (א) אין מקום לדבר על הפליה מעניי שלא היה כל קיצוב, או חלוקה ממחית של מלט;
- (ב) הועדה מצטערת על שהממשלה לא התחילה בקיצוב מלט לפני חדשים מספר, כשהתחיל המחסור הבולט במלט.
- (ג) הועדה מציינת בצער יוצד כה, כשהיה חוסר בקיצוב, אי אפשר היה לסיים שיכוני עולים רבים ולעומת זאת בנו בהרבה סטחים אחרים - בלתי חיוניים.

ס. לבוא: אני מקבל ביטודה את הצעתו של היושב ראש, מר ארם. אולם ברצוני להעיר תזומת לבו כי "סולל בונה" והצבא עבדו בשביל 80% של אוכלוסיית המדינה וקיבלו רק חצי הכמות שהיתה דרושה להם.

את הסורה הראשונה במסקנותיו של היושב ראש יש לסגן קצת אחרת, היות ועתה איננו באים בבקורת על הממשלה, כי עד כה לא היה כל קיצוב ממלכתי.

ט. גורן: עלינו לקבל קודם כל החלטה פשוטה וברורה הנוסחה על ידי חבר הועדה מר פרדר ביחס לשאלה: האם היתה הפליה? לא היתה חלוקת מלט ועל כן לא היתה הפליה. זאת יש לציין במסקנותינו. כמדומני שניסוח הסעיף הראשון במסקנותיו של היושב ראש, מר ארם, אינו בסדר. אני מוכן לקבל את הניסוח שלו, אך איני מוכן לקבל את הניסוח: "... וזרמו על ידי כך". אשטר אולי לומר "נגרם", אך הממשלה לא גרמה לבהלה, יתכן סנגרמה בהלה.

גם מסעיף מס. 10 במסקנותיו של היושב ראש, מר ארם, היתה מזמיט את המוסג של הפליה, כמו שאני לא הפלה את המסק הפרטי, כן גם לא היפלו את המסק הקואופרטיבי. היו מסיבות מסויימות שבגללן חולק המלט בצורה חולק.

צ. יהודה :

לבי אינו שלם עם ההחלטות שהוכאו בשנינו. לדעתי לא
היתה כל הפליה; לא היה מלט. תפקיד הועדה אינו לדבר
על הפליות, אלא - אם היא מסוגלת לכך - ליעץ ולהמליץ ולמצוא דרכים כיצד
להרבות את חמרי הבנין, כדי שהמלט שיטנו יספיק לבניה עם חמרי הבנין
שאפשר לייצר בארץ.

אני שואל את ב"כ "חרות" היושבים כאן ואם יו"ר הועדה:
האם איננו יכולים להתאחד על הפורמולה של מר פרדר ולקבל את תכנה?
אם הדבר אפשרי, נעשה זאת ונראה את עבודת הועדה - בשלב זה - כגמורה.
במקרה שהצעתי זו אינה מתקבלת, אני שומר לעצמי זכות
להסתייגות.

ה. פרדר:

אני מציע למר ארם שלא להביא במסקנותיו מספרים. אין
להשוות את כמות המלט שניתנה לקבוצים עבור מבנים שונים -
לאו דוקא עבור עולים - עם היקף הבניה בשוק הפרטי.

אולי כדאי לציין בדו"ח שהיו גם הפליות בין חקלאים?
עובדה היא שהיתה הזנחה. לא היה קיצוב ועל כן לא ניבנו
שיכוני עולים, ובאותו זמן בנו בנינים בלתי חיוניים.

לדעתי תוצאת חקירתנו היא המסקנה שהחלוקה לא היתה
מסודרת, אך לא היו הפליות. עלונו להדגיש כי הממשלה אשר אחד מעקרונותיה
היה הקיצוב, לא הנהיגה קרון זה בחלוקת מלט. אולם, אף נבוא בתביעות
כלפי חברה אשר השתמשה לצרכיה במלט טלה.

אני מציע למר ארם לשנות ולתקן במקצת את מסקנותיו,
ולא - אני מוכן להוכיח שמסקנותיו הן בגדר מיסמך פוליטי ולא כלכלי.

היו"ר מ. ארם:

אמנם נכון שהמלט בו השתמש "סולל בונה" היה רכוש,
אך אינו יכול לומר ש"סולל בונה" לא היה צריך להסדיר
חלוקה צודקת של מלט זה.

בפני הכנסת הובאה הטענה כי קיים קישור והפליה במסח
הבנין: "סולל בונה" ו"המסביר-המרכזי" השתלטו על **מסק המלט**.
מר פרדר אמר; לא היה פיקוח על חלוקת המלט ועל כן לא היו הפליות.
זה לא נכון. היו הפליות וכולם טוענים כן. על כן חייבת הועדה לענות
על השאלה: מה אמת בטענה זו "סולל-בונה", "המסביר-המרכזי" והקסטר
השתלטו על כל מסק המלט וגרמו לכך שהבניה הפרטית נשארה ללא
מלט.

אני יכול לקבל את הצעתו של מר גורן ולומר כי הועדה
מציינת שהממשלה לא דאגה בעוד מועד למלט ועל ידי כך נגרמה בהלה, וכו'.
אני מקבל את סעיף (ג) בהצעותיו של מר פרדר.

ס. גורן:

אני מקבל את כל המספרים שמר ארם ציין במסקנותיו, הם
נכונים. אני רק שוקל; האם אנו יכולים להביא בפני
הכנסת הצעה כל כך גדולה ומספרים רבים?

אולי אפשר לסכם את תוכן דבריו של מר ארם ולהוסיף
להם את הצעות מר פרדר ולרכז זאת כרזולוציה אחת, קצרה ותמציתית?

אני מציע שנבחר ועדת משנה בת 3 חברים אשר ינסו לנסח
הצעה קצרה ומנוסחת המרכבת מעקרונות הצעתו של מר ארם ומ-3 הסעיפים
שהציע מר פרדר.

ח. לנדאו :

אני מקבל את ההנחה הנכונה שלא היה קיצוב של מלט ולכן
היה "סולל בונה" רשאי לקבל 80% מהמלט. אולם איננו
דנים על כך. אנו צווינו לומר מלה בקשר לתוצאות החלוקה. אני קובע את
המסקנות העובדתיות של צורת חלוקה זו.

היה עלינו להביא בפני הכנסת: הסברים; - זאת עטינו.
הצעות לתיקון המצב; - גם זאת עטינו. הגענו עתה לנקודה האחרונה
שהיתה הגורם לבירור הבטיחה. באפשרותנו שלא לדון בה כלל, אך במקרה כזה
יהיה עלינו להביא בפני הכנסת הצעת חלוקה להבא והמלצות לטיפול המצב.

מבלי לדבר על הפליה, קבעתי במסקנותי עובדות פשוטות:
היה מצב מסוים בו היו כאלה שיכלו לבנות והיו כאלה שלא יכלו לבנות.

היו"ר מ. ארם: בפנינו שלוש הצעות : (1) הצעת מר לנדאו;
(2) הצעת מר פרזר;
(3) הצעתי.

עלינו להחליט איזו הצעה אנו מקבלים ביסודה.
לאחר קבלת החלטה מסויימת יוכלו חברי הועדה ללשטה.

ה צ ב ע ה

בעד הקמת ועדת מטנה (הצעת מר ס. גורן) - 1,
נ ג ד - - - - - רוב.

ה הצעה נדחת.

בעד הצעתו של מר ארם - 3,
בעד הצעתו של מר לנדאו - 3,
בעד הצעתו של מר פרזר - 1.

היו"ר מ. ארם: עלינו להכריע בין הצעת מר לנדאו והצעתי.

ה צ ב ע ה

בעד הצעתו של מר לנדאו - 3,
בעד הצעתו של מר ארם - 5.

הצעתו של מר ארם נתקבלה.

ה ס י י ג ו ת :

חברי הועדה ה"ה פרזר, צ. יהודה, מזור וח. לנדאו
רושמים לעצמם זכות הסתייגות.

היו"ר מ. ארם: ענין המחצבים בנגב נעשה צוטר דחוף, היות ובממשלה
התחילו גם כן לספל בשאלה זו.

מר צ'יז'יק חלה ומזכירתו סבורה שעד יום ב' או ג'
בשבוע הבא יוכל להופיע בפני הועדה ויתכן גם שיספיק להכין עבורנו את
הסיור בנגב. במקרה שיספיק - אוזיע על כך לחברי הועדה ע"י הודעה סלגרפית,
או באמצעות העתונות.

ביום ג' 9.1.51 נתחיל בדיון על המחצבים בנגב;
ביום ד' 10.1.51 נסכם את דיוני הועדה לעניני השוק השחור. במקרה שביום
ד' 10.1.51 נקיים את הסיור בנגב, נדחה את סיכום עניני השוק השחור.

הוטל על ועדת הכלכלה לבדוק ענין ממילני העולים
בנמל חיפה. אני מציע שנשיל זאת על 2 - 3 מחברי הועדה שיבקרו בנמל
ויבדקו את הענין וכמו כן יספלו גם בענין החפושים במטעני העולים.

אני מציע שבועדה זו יסתתפו: שג גורן,

א. רקנטי ומ. ארם.

ה צ ב ע ה

ללא כל התנגדות הוחלט שתוקם ועדת מטנה מרכבת מחברי הועדה: ש. גורן, א. רקנטי ומ. ארם. מתפקידה של ועדת המטנה יהיה לבדוק את ענין משעני העולים וענין החיפוסים במטענים אלה.

צ. יהודה : כדי שנוכל להקדיש את כל השבוע הבא לעבודת הועדה, אני מציע לדחות את הנסיעה לנגב לעוד שבועיים.

היו"ר מ. ארם : לסעה 9.15 הזמנו את טר-החקלאות ואת טר-האוצר, כדי לדון עמם בענין הפרדסנות.

אני מציע שביום ב' 8.1.51 נדון בעניני המלאי.

ס. לבוא : מתי נדון בענין החטמל בירושלים?

היו"ר מ. ארם : אני מציע שנדון בחאלה זו בעוד שבועיים, (ביום ג' 16.1.51).

ה צ ב ע ה

ברוב קולות הוחלט שלא לדחות את הנסיעה לנגב. במקרה שהנסיעה לא תוכל להתקיים, בגלל מחלתו של מר י. צ'יז'יק, יתקיים ביום ד' 10.1.51 סיכום הדיון בעניני השוק השחור.

צ. יהודה : עמדנו בפני עובדה שהחישובים והקבלות שב"כ הפרדסנים הגישו לנו היו באחוז ידוע מנופחם. כמו כן עמדנו בפני עובדה שפרדסי מטקי העובדים הודיעו לנו שהם מתפרנסים מפרדסיהם ויכולים להגיע לידי הבנה עם הממטלה גם ללא שכיתות. גם הסקטור הפרטי הנמצא בהספעת "יכין" אינו הולך עם התאחדות האכרים בצעדה הפוליטי - השביתה הנוכחית.

אילו היינו מביאים בפני ב"כ הפרדסנים, אתמול, אפלציה בסם הועדה המבקשת מהם להתחיל מיד בעבודה, אפשרי מאד שהיו מחדשים את העבודה. אני מבקש על כן מהועדה, במקרה שבעבודתנו בעתיד נעמוד בפני מקרים דומים, שנשפיע על האנשים ונביאם לידי הבנה והפסקת כל מריבה שאפשר להסתיקה. מחובתנו לנהוג בדרך כזו.

היו"ר מ. ארם : כולנו רצינו אתמול שהפרדסנים יחדשו עבודתם. מר פרדר הציע לבחור ועדת מטנה שתיפגש עם כל הגורמים הנוגעים בדבר ותנסה להשפיע עליהם להתחיל בעבודה. לא יכולנו אתמול לקבל החלטות בנוכחות ב"כ הפרדסנים. זהו למעשה מה שעלינו לעשות היום.

הופיעה אתמול בעתונים ידיעה שמחיר התפוזים באנגליה עלה מ-28 שילינג התיבה ל-40 שילינג. ידיעה זו - אם היא נכונה - מחזקת עוד יותר את דעתנו שאילו הקטיף לא היה מושבת, היו הפרדסנים נהנים ממחירים אלה והמטלוח היה מגיע בזמן.

יחכן שהממשלה תקבל היום החלטה בענין השבתת הקטיף. במקרה שלא - עלינו להיפגש עוד היום עם הנוגעים בדבר ולהגיע עמם להחלטה שהקטיף יחודש ומיד.

ה. פרדר : בדיקה יסודית של תנאי הפרדסנות/הנה באיה מסובכת. אולם, מצד שני איני יכול לקבל את הגישה - איני יודע אם זוהי גישה הממשלה - שהטביחה תימטך.

מחובתנו להיות פעילים. איני מציע לוועדה להתחרות עם הממשלה; אם היא תמצא פתרון לסאלה - נוחא. ולא - עלינו לפעול ולשכנע את הפרדסנים לחדש את העבודה.

נ. הרפז : יסנה ועדה ממסלחית לבדיקה יסודית של המצב בפרדסנות. אמנם, גם ועדת הכלכלה יכולה לעשות זאת, אך בכך לא נפתור את הכעיה המרכזית העומדת בפנינו.

אם ההטבתה לא תסתייג היום או מחר, עלינו לכנס את הוועדה לישיבה שתתקיים מחר או מחרתיים בתל-אביב. הענין רציני מאד; בכל המוטבות סורר חוסר עבודה בגלל ההטבתה.

ס. גורן : עלינו להסיק מסקנות. איני חושב שבאפשרותנו לעשות זאת עתה ללא נוכחות מיטהו מחברי הממשלה.

אני מסכים לכל הצעותיו של מר הרפז. כמו כן אני מציע שנקיים שיחה בענין זה עם ב"כ הממשלה, כי איננו יכולים לומר לפרדסנים דק: "תחדשו את העבודה בקטיף" נוסף לתך יהא עלינו לומר להם עוד דבר מה - להבטח להם דבר מה.

ט. לביא : עלינו בראש וראשונה לקבל החלטה שמחדשים את הקטיף. ה"עוד דבר מה" שיהא עלינו להבטיח לפרדסנים, זהו ענין שיימטך שבועות. אם הפרדסנים יקבלו היום צוו מאת ראש הממשלה ויחדשו עבודתם - נוכל להכנס לעבודתנו הסדירה ולחקור את הענין בצורה יסודית. אולם במקרה שהם לא יחדשו את הקטיף, יהא עלינו להיפגש מחר בנוקר בתל-אביב ולהגיע לידי סיכום.

בעין-חרוד כ-400 דונם פרדס. עבור יום עבודה אנו מסלמים 3. - ל"י והשנה נשלם 3 1/2 ל"י. מחיר זה אנו מסלמים לכל עובד, אף אם הוא מתחיל, ובכל זאת יש לנו רווחים. מדוע? מפני שכל הסנים אנו מחשבים דרכים להוזיל את ההוצאות. אנו הראשונים שהכנסנו מכניזם בהובלה ובעיבוד והורדנו את הוצאותינו עד למינימום.

ב"כ הפרדסנים שהושיעו בפנינו אתמול לקחו לדוגמא את הפרדסן הגרוע ביותר, ואת השועל הגרוע ביותר וצורת העיבוד הגרועה ביותר.

ה. פרדר : אם ראש הממשלה לא יגיע לידי סיכום עם הפרדסנים, יהא עלינו לדבר עם הממשלה ועם התאחדות האכרים ובאפשרותנו להציע שתי אלטרנטיבות: להבטיח בדיקת הענין על ידי הוועדה, אך זאת רק בתוספת קטנה: שהממשלה תהיה מוכנה להתחשב בהוללות הוועדה. או שעלינו לומר: אחריות כוללת אינה באה בחשבון. סכום של 12 טילינג - מוגזם; אנשי ההסתדרות דרשו רק 7 טילינג. לי יש רוחם לנוכל לגמור אתם על 9 טילינג. אני מצדי מציע לגמור על 8 טילינג.

היו"ר מ. ארם : אם הממשלה לא תגיע היום לידי סיכום, נוכל לשבת מחר ולסכם את הסאלה. אולם סיכום זה לא יהיה כהחלטת הכנסת. כדי לסייכום שלנו יהיה תוקף כלהחלטת הכנסת, עלינו להביאו בפני הכנסת ולבקש ממנה שתתן לוועדת הכלכלה יפוי כוח להסיק מסקנות ולראותן כמחייבות, כמסקנות הכנסת. בלי תנאי זה אין כל טעם לייחבתנו מחר.

נ. הרפז : אני תומך בהצעת מר ארם.

היו"ר מ. ארם : קביעת הסכום - 9 או 8 טילינג - אינו חייך לנו. מבלי להכנס לענין זה נתבע מהממשלה למצוא בהקדם הסדר המתקבל על הצעת, ובינתיים נתבע מהפרדסנים לחדש את הקטיף, כדי שלא לאבד את הוולוטה וכדי שלא להחזיק ולהרעוב פועלים ולא להטביח את הפרי.

זאת עלינו לומר לפרדסנים, מבלי להתחייב לסום דבר.

בענין בדיקה יסודית, הרינו מציע שנבחר ועדת מטנה אשר במסך חודט או חדשיים תבדוק את הענין, תיפגט עם הועדה הממסלתית, עם הפרדסנים ועם "תנוכה" ו"יכין". ועדה זו תעסה מלאכה חשובה וענין הפרדסנות יוכל להתברר על ידי עבודה זו.

במקרה שהממשלה שרט קיבלה סיכום,
5. רקנטי : במקום לקבל יפוי כוח מהכנסת, עלינו לקבל את החלטת הממשלה לחכות לנו במסך יום או יומיים, כדי שלא יחזור מקרה דומה לזה שקרה בענין המלט, ובהימנך די, נבו הממשלה כבר הוציאה צוו ספורסם בעתונות.

6. גורני : לוועדת המטנה אשר במסך חודט או חדשיים תבדוק באופן יסודי את בעית הפרדסנות אני מציע לבחור את חברי הועדה:
ה. פרדר, א. בהיר, פ. ברנסטון וצ. יהודה.

א. רקנטי : אני מציע לצרף לוועדה זו גם את חבר הועדה ח. לנדאו.

היו"ר מ. ארם : אני מציע שהועדה תהיה בת 5 חברים ולצרף אליה את ס. לביא. עלינו להצביע ולקבוע מי יהיו חברי ועדת המטנה.

ה צ ב ע ה

- בעד מועמדותו של חבר הועדה ס. לביא - 3,
- בעד מועמדותו של חבר הועדה ה. פרד - 6,
- בעד מועמדותו של חבר הועדה צ. יהודה - 6,
- בעד מועמדותו של חבר הועדה א. בהיר - 5,
- בעד מועמדותו של חבר הועדה פ. ברנסטון - 6,
- בעד מועמדותו של חבר הועדה ח. לנדאו - 2.

החלטת הועדת המטנה לחקירת בעית הפרדסנות תהיה מרכבת מחברר הועדה: ס. לביא, פ. ברנסטון, א. בהיר, צ. יהודה וה. פרדר.

במקרה שטר לביא לא יקבל את המנוי, תהיה הועדה מרכבת רק מ-4 חברים.

עד ה-1951, 2, 1 על ועדת המטנה למסור לוועדת הכלכלה מה פעלה: עד ה-1, 2, 51

פ. לוביאניקר - שר החקלאות : הממשלה החליטה:

(א) פרמיה של 15% שתינתן בכל תנאי הטיוב. נניח שמחר יתברר כי מחיר התיבז 40 שילינג ואין כל צורך בפרמיה של 15%, ככל זאת היא תינתן.

(ב) עם תום העונה נבדוק מחדש את הענין ונדע מה נתנה העונה. אז נדון אם יש מקום להחליט על תוספת פרמיה שתהיה מודרגת ולא אחידה. איננו רואים כל הצדקה לתשלום פרמיה אחידה לניזוק ולמרויח, איננו מוכנים להתחייב כיום על גובה הפרמיה אשר תיקבע כהתאם לתוצאות הטיוב.

בטום מקרה לא נקבל אחריות ממסלתית למחיר 'פיקס' אם הממשלה תקבל על עצמה אחריות כזו, הרי תהיה זו פרמיה להורדה נוספת של טיב מסלוחי התפוזים. לא נוכל לקבל אחריות כזו, כי אנו מוכרחים להזאיר איזו שהיא מסגרת שגם הפרדסן ישא באיזו שהיא מידה באחריות לענין.

כרגע אין לנו מה להוסיף להחלטות אלו.
מסיבות אלה, לדעתי, על ועדת הכלכלה לעסוק רק דבר אחד: להביא לכנסת הצעת
החלטה הדורשת מהפרדסנים לחדש את העבודה.
בימים אלה נוציא מידו המסווקים שלא יחדשו
את הקטיף את ה-40 אלף דונם פרדסים נטוטים. זאת אומרת שפרדסים אלה
יעובדו; כמו כן יעובדו פרדסי "תנובה" ו"יכין" שיהיו צחי כ-40% של
הפרדסים בארץ.
בטוחני ישאם ועדת הכלכלה תקבל החלטה שעל
הפרדסנים לחדש עבודתם, חלק מהם יחזור לעבודה.

להלן נוסח מכתב אשר ברצוני להגישו לנשיאות
הכנסת בסם הועדה:

היו"ר מ. ארם:

(המכתב רצוף בזה)

ה צ ב ע ה

ללא כל התנגדות הוחלט להגיש לנשיאות
הכנסת את המכתב שנוסח על ידי יושב-
ראש הועדה.

אני מציע שנדרוש מהכנסת יפוי כוח לוועדת הכלכלה להביע
דעה מחייבת.

ה. פרדר:

(הישיבה נסתיימה בשעה 11.00)